

Кусайко Ілона Юріївна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Блінова Ганна Олександрівна,
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРУШЕНЬ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

Вибори є однією з форм безпосередньої демократії, яка застосовується у багатьох країнах світу. Адже саме голосування - це основне право будь-якого громадянина, яке дозволяє їм обирати лідерів завтрашнього дня. Проте майже систематично під час голосування або навіть ще до настання дня, коли виборче право може бути реалізоване трапляються випадки порушення виборчого законодавства. Тому обов'язок запобігти порушенням та забезпечити правопорядок на виборах покладається на поліцію.

У громадянській мережі «Опора» відзначили, що минулорічні вибори Президента України минули зі значно меншою кількістю правопорушень ніж вибори 2014. Одним з порушень, які фіксували найчастіше було фотографування виборчого бюлетеня в кабінці для голосування та порушення принципу таємного голосування. За порушення таємниці голосування в Україні згідно Кримінального кодексу України передбачена кримінальна відповідальність. Так, в статті

159 Кримінального кодексу України встановлений такий склад кримінального правопорушення: «Умисне порушення таємниці голосування під час проведення виборів або референдуму, що виявилось у розголошенні змісту волевиявлення громадянина, який взяв участь у виборах або референдумі» [1]. Та цим знехтував навіть на той час майбутній президент, адже у другому турі президентських виборів Володимир Зеленський показав журналістам свій заповнений бюлетень, за що пізніше сплатив штраф.

Також ще одним проявом фальсифікацій була видача бюлетенів без внутрішнього паспорту. Хтось голосував за закордонним паспортом, хтось за пенсійним, а одне з сіл на Закарпатті роздавали бюлетені за принципом «та ми ж тут всі один одного знаємо».

Загалом поліція зуміла забезпечити законність на президентських виборах 2019 року. Після першого туру голосування до поліції надійшло майже 2500 заяв, було відкрито 61 кримінальне провадження. Другий тур також пройшов спокійно та демократично. Загалом під час проведення президентських виборів було відкрито 436 кримінальних проваджень, 258 з яких за порушення виборчого законодавства [2].

Щодо парламентських виборів, що пройшли влітку минулого року, то на них системних порушень, що могли б вплинути на результат голосування також не виявлено. Порушення були майже такими як і на президентських. Було зафіксовано менше випадків порушення таємниці голосування-демонстрацію виборцями заповнених бюлетенів чи недотримання вимог для облаштування місць для голосування. Згідно даних ОПОРИ виборці демонстрували свої заповнені бюлетені на 11 дільницях, 15 випадків-фотографування бюлетеня. У 23 випадках під час підрахунку були присутні інші особи, та звісно ж не обійшлося без незаконної агітації [3].

На нашу думку, така невисока кількість порушень минулорічних виборів пов'язана з ефективною роботою

поліції не тільки під час виборів, а і до дня голосування. Так наприклад, поліція відразу реагує на повідомлення про підкуп виборців, що трапляється дуже часто, а також здійснює заходи для запобігання конфліктних ситуацій між учасниками виборчого процесу.

Згідно офіційних даних другий тур президентських виборів минув з меншою кількістю порушень ніж перший. І цьому, насамперед, сприяють превентивні заходи, які здійснюють правоохоронці. Іван Варченко наголосив, що під час другого туру президентських виборів поліція посилила свій контроль та звернула особливу увагу на дільниці, результати яких суттєво відрізнялися від сусідніх. Ольга Айвазовська також висловила думку, що більшості порушень вдалося запобігти завдяки контролю поліції [4].

Загалом, роль поліції у забезпеченні правопорядку під час виборів важко переоцінити, та варто наголосити, що їх діяльність щодо протидії та запобігання порушення виборчого законодавства є важливою на всіх етапах виборчого процесу.

Література:

1. Кримінальний кодекс України. Закон від 05.04.2001р. (ред. від 18.10.2019р.)
2. Вибори Президента України: Підсумки МВС у цифрах та фактах/UPL: https://mvs.gov.ua/ua/news/20960_Vibori_Prezidenta_2019_Pidsumki_roboti_MVS_u_cifrah_ta_faktah.htm
3. Порушення дня голосування та результати паралельного підрахунку голосів ОПОРИ на парламентських виборах/URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2741905-porusenna-dna-golosuvanna-ta-rezultati-paralelnogo-pidrahunku-golosiv-opori-na-parlamentskih-viborah.html>
4. Передвиборча профілактика. URL: <https://www.dw.com/uk/передвиборча-профілактика-як-вдалося-уникнути-масштабних-порушень-на-виборах/a-48278326>